

Remittering av betänkandet Skärpta krav för svenskt medborgarskap. (SOU 2025:1), Ju2025/00118. Svar 2025-04-01

Er beteckning: Ju2025/00118

Sammanfattning

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om krav på längre hemvistid för förvärv av svenskt medborgarskap.

Länsstyrelsen tillstyrker övriga förslag i betänkandet. Synpunkter på förslagen lämnas under respektive kapitel.

Kommentarer på avsnitt och förslag

7.4.2

Länsstyrelsen avstyrker förslagen om krav på längre hemvistid för förvärv av svenskt medborgarskap.

För förvärv av svenskt med efter anmälan för personer som är födda i Sverige och sedan födelsen statslösa, samt har fyllt 18 men inte 21 år, ska det krävas hemvist här i landet sedan fem år eller under sammanlagt tio år.

7.4.3

För förvärv av svenskt medborgarskap genom naturalisation ska det krävas att utlänningen har haft hemvist i Sverige sedan sju år för personer som är att anse som flykting enligt utlänningslagen, personer som har fyllt 18 men inte 21 år vid ansökningstillfället och för personer som är gifta eller sambo med en svensk medborgare. Det ska krävas att statslösa personer har haft hemvist i Sverige sedan fem år. Det ska krävas att tidigare svenska medborgare har haft hemvist i Sverige sedan två år. För övriga utlänningar ska krävas hemvist i Sverige sedan åtta år.

Som utredningen konstaterar finns det forskning kopplat till

medborgarskap och integration som har påvisat att den ekonomiska, utbildningsmässiga, politiska och sociala integrationen av personer med utländsk bakgrund förbättras vid möjligheten att förvärva medborgarskap tidigare.

Utredningen konstaterar också att medborgarskap är värdefullt på arbetsmarknaden, då det signalerar att personen avser att stanna kvar i landet. Man lyfter forskning som har påvisat att kortare hemvisttid för förvärv av medborgarskap förbättrar den ekonomiska integrationen för personer med utländsk bakgrund, i synnerhet vad gäller kvinnor. Mer generösa villkor för att förvärva medborgarskap leder därmed till en ökad jämställdhet bland personer med utländsk bakgrund.

Utredningen konstaterar vidare att det i ett demokratiskt samhälle inte är önskvärt att en större grupp i befolkningen saknar möjlighet att delta i vissa demokratiska processer, exempelvis ha möjlighet att rösta.

Länsstyrelsen konstaterar att de förslag som presenteras om längre hemvisttid innebär att barn under en längre tid saknar svenskt medborgarskap, vilket kan påverka deras tillgång till vissa rättigheter och förmåner negativt.

Utredningen beskriver att syftet med att föreskriva en längre hemvisttid för förvärv av svenskt medborgarskap är att personen ska ha kunskaper om och vara integrerad i det svenska samhället samt att myndigheter under en längre tid ska kunna bedöma en utlännings lämplighet att bli svensk medborgare samt ett försämrat säkerhetsläge. Utredningen noterar också samtidigt att antalet säkerhetsärenden är relativt få i relation till antalet ansökningar om medborgarskap som inkommer till Migrationsverket.

Länsstyrelsen avstyrker, utifrån ovan nämnda resonemang och avvägningar, förslaget om längre hemvisttid för medborgarskap. Vi anser att de synpunkter som utredningen själv har framfört, som framgår ovan, och som talar emot krav på längre hemvisttid är högst relevanta.

8.5.2

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ett krav på skötsamt och hederligt levnadssätt i medborgarskapsärenden.

Den vandelsprövning som sker i medborgarskapsärenden ska syfta till att göra en bedömning av den naturalisationssökandes skötsamma och hederliga levnadssätt. Vikten av att prövningen även avser den

sökandes skötsamhet betonas genom att det i lagtexten anges krav på skötsamhet som villkor för naturalisation.

9.5.2

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att utöka medborgarskapsprovet i samhällskunskap med delområdet mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare och granskare och samhällets maktstrukturer. Länsstyrelsen ser positivt på förslaget och ser det som en del av arbetet mot desinformation.

Medborgarskapsprovet i samhällskunskap ska utökas med delområdet Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare och granskare av samhällets maktstrukturer.

Det ska tydliggöras att kunskaperna i de mänskliga rättigheterna som ska visas genom delprovet i samhällskunskap även omfattar barnets rättigheter enligt barnkonventionen.

10.4.1

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det ska införas ett krav på att den som ansöker om svenskt medborgarskap har förmåga att försörja sig i lagen om svenskt medborgarskap. Vi har följande kommentarer till förslaget.

Länsstyrelsen vill särskilt poängtera att förslaget kan utgöra ett hinder särskilt för sårbara grupper, kvinnor, personer med funktionsnedsättning och äldre. Därmed riskerar vissa grupper att missgynnas av förslaget.

Försörjningskravet kan även indirekt påverka barn, särskilt i familjer som har svårt att uppfylla detta krav. Det kan leda till att barnen förblir

utan medborgarskap under en lång tid vilket kan påverka dess rättigheter och möjligheter.

14.7.3

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

De nuvarande medborgarskapsceremonierna är ändamålsenliga och bör behållas.

Det bör fortsättningsvis uppdras åt länsstyrelserna att verka för att kommunerna får stöd i hur ceremonier genomförs och information om hur ceremonier genomförs i andra kommuner.

Migrationsverket ska ges i uppdrag att i samarbete med SKR ta fram information om medborgarskapsceremonierna som ska distribueras.

Länsstyrelsen önskar dock särskilt poängtera att den ceremoniella aspekten av medborgarskapet, såsom deltagande i ceremoni, kan vara en viktig del i att uppvärdera det svenska medborgarskapet.

Allmänna synpunkter

Utredningen innehåller flera förslag som direkt påverkar barns rättigheter. Förslagen kan ha betydande konsekvenser för barn i familjer som har svårt att uppfylla de nya kraven. Det är viktigt att noggrant överväga hur dessa skärpta krav kan påverka barn och säkerställa att barnets bästa alltid sätts i främsta rummet.

Generellt, vad gäller utredningens utgångspunkter och förslag, hänvisar vi till Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap (USSMA:s) resonemang i delbetänkande Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

"...Forskning visar att invandrares naturalisering märkbart hämmas av en restriktiv förändring och att en sådan förändring har störst påverkan på dem som kommer från mindre utvecklade och osäkra regioner i världen. En risk med att ställa så höga krav så att de som redan nu bor i landet inte kan bli medborgare är att en del av dem inte kan eller får göra sin röst hörd. Oavsett vilka demokratiska frågeställningar som detta reser, innebär det på längre sikt en risk för ett samhälle som präglas av utanförskap i stället för inkludering och samhörighet. Denna aspekt bör beaktas, om inte som argument mot att införa ett krav på kunskaper i

svenska och samhällskunskap, så i vart fall vid bestämmandet av nivån på kravet för förvärvande av medborgarskap..."

I delen av utredningen som beskriver konsekvenserna av förslagen är bedömningen att vissa av förslagen som presenteras kan försvåra för integrationen i samhällslivet och att medborgarskapet i sig är av vikt för integrationen. Forskningen tyder på att den ekonomiska, utbildningsmässiga, politiska och sociala integrationen av personer med utländsk bakgrund förbättras vid möjligheten att förvärva medborgarskap tidigare.

Länsstyrelsen önskar att särskilt poängtera dessa ovan beskrivna konsekvenser som de förslag som presenteras kan få för integrationen och deltagande i samhällslivet i stort.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Jörgen Peters med integrationsutvecklaren Anna Ahlborg som föredragande. Avdelningschefen Sandra Brantebäck samt enhetschefen Pia Falck har medverkat i beslutet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.